

VALSTYBINĖS KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS
KOMISIJOS
N U T A R I M A S

**DĖL 2006 M. GRUODŽIO 21 D. NUTARIMO NR. O3-92 „DĖL GERIAMOJO
VANDENS TIEKIMO IR NUOTEKŲ TVARKYMO PASLAUGŲ KAINŲ
NUSTATYMO METODIKOS“ PAKEITIMO**

2011 m. liepos 8 d. Nr. O3-174

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo (Žin., 2006, Nr. [82-3260](#)) 10 straipsnio 1 dalimi, Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – Komisija) n u t a r i a:

1. Pakeisti Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainų nustatymo metodiką, patvirtintą Komisijos 2006 m. gruodžio 21 d. nutarimu Nr. O3-92 (Žin., 2006, Nr. [143-5455](#)), ir išdėstyti ją nauja redakcija (pridedama).

2. Nustatyti, kad iki Lyginamosios analizės aprašo patvirtinimo, skaičiavimuose vadovaujamosi viešai Komisijos skelbiamais vidutiniais atitinkamos vandens tiekėjų grupės lyginamosios analizės rodikliais.

3. Prašymai derinti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainas, pateikti iki šio nutarimo įsigaliojimo, nagrinėjami vadovaujantis prašymo pateikimo metu galiojusia Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainų nustatymo metodikos redakcija.

4. Pripažinti netekusiais galios:

4.1. Komisijos 1999 m. birželio 28 d. nutarimą Nr. 31 „Dėl prašymų dėl kainų bei tarifų pateikimo ir nagrinėjimo Komisijoje tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 1999, Nr. [58-1915](#));

4.2. Komisijos 2001 m. liepos 31 d. nutarimą Nr. 69 „Dėl prašymų dėl kainų bei tarifų pateikimo ir nagrinėjimo Komisijoje tvarkos“ (Žin., 2001, Nr. [67-2465](#));

4.3. Komisijos 2002 m. spalio 9 d. nutarimą Nr. 92 „Dėl prašymų dėl kainų bei tarifų pateikimo ir nagrinėjimo Komisijoje tvarkos“ (Žin., 2002, Nr. [100-4476](#));

4.4. Komisijos 2003 m. kovo 18 d. nutarimą Nr. O3-19 „Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2002 m. spalio 9 d. nutarimo Nr. 92 „Dėl prašymų dėl kainų bei tarifų pateikimo ir nagrinėjimo Komisijoje tvarkos“ pakeitimo“ (Žin., 2003, Nr. [28-1177](#));

4.5. Komisijos 2003 m. liepos 7 d. nutarimą Nr. O3-38 „Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2002 m. spalio 9 d. nutarimo Nr. 92 „Dėl prašymų dėl kainų bei tarifų pateikimo ir nagrinėjimo Komisijoje tvarkos“ pakeitimo“ (Žin., 2003, Nr. [69-3161](#));

4.6. Komisijos 2007 m. sausio 23 d. nutarimą Nr. O3-1 „Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2002 m. spalio 9 d. nutarimo Nr. 92 „Dėl prašymų dėl kainų bei tarifų pateikimo ir nagrinėjimo Komisijoje tvarkos“ pakeitimo“ (Žin., 2007, Nr. [11-485](#)).

KOMISIJOS PIRMININKO
PAVADUOTOJAS, PAVADUOJANTIS
KOMISIJOS PIRMININKĄ

DANAS JANULIONIS

PATVIRTINTA

Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos

2011 m. liepos 8 d. nutarimu Nr. O3-174

GERIAMOJO VANDENS TIEKIMO IR NUOTEKŲ TVARKYMO PASLAUGŲ KAINŲ NUSTATYMO METODIKA

I. BENDROJI DALIS

1. Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainų nustatymo metodikos (toliau – Metodika) tikslas – nustatyti bendruosius geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainodaros reikalavimus ir principus. Metodika privaloma visiems fiziniams ir juridiniams asmenims, vykdančioms geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo veiklą, išskyrus paviršinių nuotekų tvarkymą ir individualų apsirūpinimą šiomis paslaugomis.

2. Metodika parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos įstatymais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) nutarimais ir kitais teisės aktais.

3. Šioje Metodikoje kainos nustatomos atsižvelgiant į būtinąsias sąnaudas, kurios planuojamos įvertinant konkrečios geriamojo vandens tiekėjų grupės lyginamosios analizės rodiklius.

4. Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo kainos grindžiamos nediskriminavimo, sąnaudų susigrąžinimo principais ir principu „teršėjas moka“ bei sudaro prielaidas įgyvendinti šiuos tikslus:

4.1. užtikrinti ilgalaikį geriamojo vandens tiekimui ir nuotekų tvarkymui skirtos infrastruktūros eksploatavimą, jos atnaujinimą;

4.2. mažinti aplinkos taršą ir racionaliai naudoti vandens išteklius;

4.3. užtikrinti paslaugų kokybės reikalavimus;

4.4. užtikrinti vandens tiekėjų rentabilumą.

5. Ši Metodika nereguliuoja įrenginių, pastatų ir statinių, žemės nuosavybės bei kitų turtinių santykių, atsirandančių tiekiant geriamąjį vandenį ir tvarkant nuotekas.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

6. Metodikoje vartojamos sąvokos:

Abonentas – fizinis arba juridinis asmuo, taip pat užsienio valstybės juridinio asmens atstovybė ar filialas, įregistruotas Lietuvos Respublikoje, sudaręs su vandens tiekėju vandens tiekimo sutartį dėl geriamojo vandens pirkimo– pardavimo ir (arba) nuotekų tvarkymo paslaugų teikimo arba prijungęs savo geriamojo vandens naudojimo įrenginius, geriamajam vandeniui tiekti reikalingas komunikacijas ir (arba) nuotekų šalinimo įrenginius prie geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo infrastruktūros, kurią eksploatuoja vandens tiekėjas, ir perkantis geriamąjį vandenį ir (arba) nuotekų tvarkymo paslaugas ūkinei ir komercinei veiklai vykdyti.

Dumblo tvarkymas – dumblo tankinimas, pūdymas, sausinimas (džiovinimas) kompostavimas, transportavimas ir laikinas saugojimas.

Geriamojo vandens kokybė – vandens savybių ir sudėties charakteristika, rodanti jo tinkamumą naudoti tam tikram tikslui. Geriamojo vandens kokybė turi atitikti Lietuvos higienos normų reikalavimus.

Geriamojo vandens netektis – išgauto ir abonentams bei vartotojams parduoto vandens kiekio skirtumas. Skirtumai susidaro dėl vandens praradimų rezervuaruose, vandens kokybės gerinimo įrenginiuose, tiekimo tinkluose.

Geriamojo vandens ruošimas – gamtinio vandens savybių gerinimas fizikiniais, cheminiais ir biologiniais metodais, kad jis atitiktų teisės aktais nustatytus geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimus bei tenkintų vandens vartotojų poreikius.

Geriamojo vandens pristatymas – techninių, organizacinių priemonių visuma, užtikrinanti geriamojo vandens pristatymą vartotojams ir abonentams.

Geriamojo vandens tiekimas – ūkinė komercinė veikla, susidedanti iš techninių, organizacinių ir ekonominių priemonių, reikalingų geriamajam vandeniui išgauti, pristatyti ir perduoti abonentui (vartotojui).

Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo veikla – pardavimas, vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas.

Mobiliosios transporto priemonės – asenizacinės mašinos ir kitos specialiosios transporto priemonės, skirtos nuotekoms surinkti iš nuotekų kaupimo rezervuarų bei septikų ir joms išvežti į nuotekų priėmimo vietas.

Nuotekų dumblas – buitinių ir komunalinių nuotekų bei panašios sudėties nuotekų valymo metu susidarantis dumblas.

Nuotekų surinkimas – nuotekų transportavimas skirstomaisiais ir magistraliniais tinklais bei transporto priemonėmis.

Nuotekų tvarkymo paslaugų teikimas – ūkinė komercinė veikla, susidedanti iš techninių, organizacinių ir ekonominių priemonių, skirtų abonentų (vartotojų) nuotekoms tvarkyti.

Nuotekų valymas – teršiančių medžiagų šalinimas iš nuotekų.

Pardavimo kaina – tai kaina, mokama už geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų pardavimo paslaugas abonentams – apskaitos prietaisui, vartotojams – butui, daugiabučio namo įvadui ir vartotojams, gyvenantiems individualiame name – apskaitos prietaisui.

Pelnas (nuostolis) – skirtumas tarp pajamų ir sąnaudų.

Sąnaudos – per tam tikrą laikotarpį vandens tiekėjo sunaudotas turtas ar ištekliai pajamoms gauti:

būtiniosios – vandens tiekėjo pagrįstos sąnaudos geriamajam vandeniui tiekti ir nuotekoms tvarkyti. Į būtinąsias sąnaudas neįtraukiamos sąnaudos, skirtos kitoms veiklos sritims, tiesiogiai nesusijusioms su geriamojo vandens tiekimu ir nuotekų tvarkymu;

netiesioginės – geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo technologinius procesus aptarnaujančių padalinių (autotransporto ūkio, energetikos, remonto ir kt.) sąnaudos;

pardavimo tarnybos sąnaudos – sąnaudos tarnybos darbuotojų darbo užmokesčiui, skaitiklių įrengimui, remontui, metrologinei patikrai, transportui, informacijai ir skelbimams, pastatų ir kito ilgalaikio turto priežiūrai, remontui, amortizacijai bei kitos, su pardavimu susijusios, sąnaudos;

tiesioginės – sąnaudos, kurias galima tiesiogiai priskirti konkrečiai geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo veiklai ir (ar) technologiniam procesui;

veiklos (administracinės) – sąnaudos administracijos darbuotojų darbo užmokesčiui, komunalinėms ir ryšio paslaugoms, administracinių pastatų priežiūrai, remontui ir amortizacijai bei kitos, su įmonės valdymu susijusios, sąnaudos.

Sezoniniai abonentai – abonentai, kurie per keturis mėnesius iš eilės geriamojo vandens suvartoja ne mažiau kaip 80 proc. metinio vandens kiekio.

Vandens gavyba – vandens, kuris atitinka teisės aktų nustatytus geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimus arba kuris tinka šitokiam vandeniui paruošti, surinkimas iš vandeningojo sluoksnio ar natūralaus šaltinio specialiais įrenginiais.

Vandens įvadas – vandens tinklo atšaka iki pirmųjų uždarančiųjų įtaisų, atskiriančių abonto (vartotojo) vandens įrenginius nuo vandens tiekimo tinklo.

Vartotojas – fizinis asmuo, perkantis vandenį ir (arba) nuotekų tvarkymo paslaugas ne verslo, bet savo asmeniniams, šeimos, namų ūkio poreikiams tenkinti.

Kitos šioje Metodikoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatyme (Žin., 2006, Nr. [82-3260](#)) ir kituose geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

III. ABONENTŲ (VARTOTOJŲ) KLASIFIKAVIMAS

7. Abonentai ir vartotojai skirstomi į kategorijas:

7.1. vartotojai:

7.1.1. vartotojai, perkantys geriamąjį vandenį ir nuotekų tvarkymo paslaugas daugiabučių gyvenamųjų namų įvade;

7.1.2. vartotojai, perkantys geriamąjį vandenį ir nuotekų tvarkymo paslaugas butuose;

7.1.3. vartotojai, perkantys geriamąjį vandenį ir nuotekų tvarkymo paslaugas individualių gyvenamųjų namų įvade;

7.1.4. vartotojai, kuriems nuotekų surinkimo paslauga teikiama mobiliosiomis transporto priemonėmis.

7.2. abonentai:

7.2.1. sezoniniai abonentai;

7.2.2. abonentai, kuriems nuotekų surinkimo paslauga teikiama mobiliosiomis transporto priemonėmis.

IV. VEIKLOS SKIRSTYMAS

8. Kainų skaičiavimui vandens tiekėjų pagrindinė ūkinė veikla skirstoma taip:

8.1. pardavimas;

8.2. vandens gavyba – vandens, kuris tinka geriamajam vandeniui ruošti, surinkimas iš vandeningojo sluoksnio ar natūralaus šaltinio specialiais įrenginiais;

8.3. vandens ruošimas – gamtinio vandens savybių gerinimas fizikiniais, cheminiais ir biologiniais metodais vandens ruošimo įrenginiuose;

8.4. vandens pristatymas vartotojams ir abonentams (naudojant magistralinius ir skirstomuosius vamzdynus, vandens pakėlimo siurbines, vandens ėmimo kolonėles, transporto priemones, geriamojo vandens talpyklas ir kt.);

8.5. nuotekų surinkimas (nuotekoms surinkti naudojant savitakio ir slėginius vamzdynus iki valyklos priėmimo kameros, perpumpavimo stotis ir kt.);

8.6. nuotekų valymas (naudojant nuotekų valymo ir dumblo tvarkymo įrangą bei kt.);

8.6.1. dumblo tvarkymas – dumblo tankinimas, sausinimas (džiovinimas), pūdymas, kompostavimas, transportavimas ir laikinas saugojimas;

8.7. nuotekų surinkimas mobiliosiomis transporto priemonėmis.

V. KAINŲ DERINIMO IR NUSTATYMO TVARKA

9. Baigiantis geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimo suderintų kainų taikymo laikotarpiui, vandens tiekėjas ne vėliau kaip prieš 4 mėnesius iki suderintų kainų galiojimo pabaigos pateikia Komisijai prašymą dėl naujų kainų derinimo. Kartu su prašymu teikiami Metodikos 1 priede nurodyti dokumentai.

10. Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainos nustatomos vandens tiekėjo prašyme nurodytam, bet ne trumpesniame kaip 3 metų laikotarpiui.

11. Vandens tiekėjas atsako už kartu su prašymu derinti kainas pateiktų duomenų tikslumą ir informacijos tikrumą.

12. Pateiktų kainų derinimui, duomenų tikslumo ir patikimumo nustatymui Komisija turi teisę pareikalauti iš vandens tiekėjo papildomų duomenų ir (arba), jo sutikimu, skirti nepriklausomą ekspertizę.

13. Jeigu vandens tiekėjas papildomų duomenų nepateikia ir (ar) atsisako atlikti nepriklausomą ekspertizę, vandens tiekėjo teikiamų paslaugų kainų derinimas Komisijos motyvuotu sprendimu gali būti nutrauktas.

14. Vandens tiekėjai su Komisija suderintas kainas teikia tvirtinti savivaldybių, kurių teritorijose tiekia geriamąjį vandenį ir teikia nuotekų tvarkymo paslaugas, taryboms.

15. Vandens tiekėjai praneša Komisijai savivaldybių tarybų nustatytas kainas bei jų pagrindimą per 10 dienų nuo kainų nustatymo, tačiau ne vėliau kaip likus 30 dienų iki jų įsigaliojimo. Komisija, nustačiusi kainų nustatymo pažeidimus, juos nurodo savivaldybėms. Savivaldybės nurodytus pažeidimus privalo pašalinti ne vėliau kaip per 30 dienų.

16. Jei savivaldybių tarybos nustato kitokias kainas, negu vandens tiekėjai suderino su Komisija, Komisija turi teisę pareikalauti, kad savivaldybės pateiktų nustatytų geriamojo vandens ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainų apskaičiavimus. Nustačiusi, kad savivaldybių tarybų nustatytos kainos neatitinka metodikos arba pažeidžia Metodikos 4 punkte nustatytus kainodaros principus, ar nepadengia geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimo bei kitų su šia veikla susijusių būtinųjų vandens tiekėjo sąnaudų, Komisija turi teisę pareikalauti, kad savivaldybių tarybos kainų nustatymo pažeidimus per 2 mėnesius pašalintų arba Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo nustatyta tvarka pateiktų derinti naujas kainas.

17. Komisija turi teisę savo sprendimu, nurodydama sprendimo galiojimo laiką, vienašališkai nustatyti vandens tiekėjui geriamojo vandens ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainas, kai savivaldybių tarybos nepašalina kainų nustatymo pažeidimų ilgiau kaip per 2 mėnesius nuo Komisijos 49 punkte nustatyta tvarka priimto sprendimo, kad tokie pažeidimai yra, įsigaliojimo.

18. Komisija nustatytas geriamojo vandens ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainas skelbia „Valstybės žinių“ priede „Informaciniai pranešimai“. Vandens tiekėjai nustatytas geriamojo vandens ir teikiamų nuotekų tvarkymo paslaugų kainas skelbia vietos spaudoje. Kainos įsigalioja ne anksčiau kaip po 30 dienų nuo jų paskelbimo ir taikomos nuo kito mėnesio (einančio po mėnesio, kai kainos įsigalioja) pirmos dienos.

VI. KAINODARA.

GERIAMOJO VANDENS IR NUOTEKŲ KIEKIŲ, SĄNAUDŲ BEI NORMATYVINIO PELNO SKAIČIAVIMAS

19. Kainos nustatomos šioms geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo veikloms:

19.1. pardavimui:

19.1.1. kai apskaitos prietaisai tiekėjo nuosavybė;

19.1.2. kai apskaitos prietaisai vartotojo nuosavybė;

19.2. geriamojo vandens tiekimui (pagal poreikį – ruošimui);

19.3. nuotekų tvarkymui:

19.3.1. nuotekų surinkimui;

19.3.2. nuotekų valymui;

19.3.3. dumblo tvarkymui;

19.3.4. nuotekų surinkimui, surenkant jas mobiliosiomis transporto priemonėmis.

20. Pardavimo kaina vartotojams (gyventojams) nustatoma butui, o individualiam namui ir abonentams – vienam apskaitos prietaisui. Abonentams ir individualiems namams, turintiems kelis įvadás, pardavimo sąnaudos susideda iš visų pardavimų kainų apskaitos prietaisams sumos. Pardavimo kaina abonentams diferencijuojama pagal vandens tiekėjo nustatytus ir savivaldybės patvirtintus diferencijavimo principus, tačiau pardavimo pajamos negali būti didesnės už pardavimo būtinąsias sąnaudas. Vartotojams (daugiabučių namų gyventojams) pardavimo kaina susideda iš dviejų dalių: pardavimo sąnaudų dalies daugiabučių namų įvade ir pardavimo sąnaudų butuose. Daugiabučių namų gyventojai,

atsiskaitantys namo įvade, pardavimo sąnaudas padengia proporcingai butų skaičiui. Tais atvejais, kai apskaitos prietaisas bute ar individualiame name yra vartotojo nuosavybė, skaičiuojant pardavimo kainą, apskaitos prietaisų amortizacinių atskaitymų ir eksploatacijos sąnaudos į kainą netraukiamos.

21. Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo kaina daugiabučių namų gyventojams diferencijuojama priklausomai nuo atsiskaitymo vietos. Kai daugiabučio namo gyventojai su geriamojo vandens tiekėju už suvartotą geriamąjį vandenį ir sutvarkytas nuotekas atsiskaito pagal butuose įrengtų geriamojo vandens apskaitos prietaisų rodmenis, į kainą įskaičiuojamos faktinės, tačiau ne didesnės kaip 10 proc., leistinos geriamojo vandens netektys daugiabučių namų tinkluose, susidarancios dėl geriamojo vandens apskaitos prietaisų paklaidų. Daugiabučiuose namuose, kuriuose įrengta nuotolinio duomenų nuskaitymo ir perdavimo sistema, minėtos netektys negali būti didesnės kaip 5 proc. Kai daugiabučio namo gyventojai su geriamojo vandens tiekėju už suvartotą geriamąjį vandenį ir sutvarkytas nuotekas atsiskaito pagal geriamojo vandens įvadinio apskaitos prietaiso rodmenis, leistinos netektys daugiabučiuose namuose į kainą nėra įskaičiuojamos.

22. Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo 1 m³ kainos visoje vandens tiekėjo aptarnaujamoje teritorijoje visiems tos pačios kategorijos abonentams ir vartotojams yra vienodos. Visos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sąnaudos skaičiuojamos atskiriant pardavimo, vandens gavybos, paruošimo, pristatymo bei nuotekų surinkimo, valymo, transportavimo mobiliosiomis transporto priemonėmis ir dumblo tvarkymo sąnaudas. Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo kainos skaičiuojamos pagal Metodikos 2– 24 priedų lenteles. Nuotekų surinkimo kaina mobiliosiomis transporto priemonėmis skaičiuojama pagal Metodikos 25 priedą.

23. Kainos vartotojams ir abonentams gali skirtis tik tuo atveju, jei sąnaudos priklauso tik atskiriems vartotojams arba abonentams, pvz., yra diferencijuoti mokesčiai, papildomos paslaugos, įmokų surinkimo sąnaudos ir pan.

24. Kainos nustatomos įvertinus būtinąsias vandens tiekėjo sąnaudas ilgalaikiam geriamojo vandens tiekimui ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros eksploatavimui bei investicijų poreikiui ūkiui atnaujinti, vandens tiekėjo veiklos ir plėtros planus, parduoto (įvertinant Komisijos nustatytas netektis) geriamojo vandens ir nuotekų tvarkymo planines (įvertinant Komisijos nustatytą infiltraciją) apimtis, vandens tiekėjo veiklos efektyvumo rodiklius bei nuotekų taršos lygį, energetikos išteklių bei medžiagų kainų ir mokesčių pokyčius bei kt.

25. Nustatytos kainos gali būti keičiamos tik keičiant veiklos ir plėtros planus (prisijungiant naujus ar atskiriant savo vandens tiekimo padalinius) arba kai veiklos ir plėtros planas nevykdomas.

26. Būtiniosios pardavimo, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sąnaudos nustatomos įvertinus bazinių metų (metų, kuriems yra sudarytas balansas ir pelno (nuostolio) ataskaita) faktines sąnaudas, priežastis, lėmusias parduodamo geriamojo vandens ir tvarkomų nuotekų kiekių bei sąnaudų pasikeitimą, vandens tiekėjų lyginamosios analizės rodiklius.

27. Kainos skaičiuojamos 5 etapais:

27.1. nustatomas apskaitos prietaisų skaičius (vnt.) įvaduose ir (ar) butuose, parduodamo geriamojo vandens bei nuotekų surinkimo apimtys (tūkst. m³);

27.2. įvertinami vandens tiekėjo veiklos efektyvumo ir paslaugų kokybės rodikliai;

27.3. sudaromas ir įvertinamas ilgalaikis veiklos ir plėtros planas;

27.4. nustatomos būtiniosios sąnaudos, pardavimai bei normatyvinis pelnas, įvertinant investicijų efektyvumą ir išteklių kainų bei mokesčių kitimą (šiuo etapu yra atskiriamos faktinės geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sąnaudos ir pajamos nuo kitų vandens tiekėjo sąnaudų ir pajamų);

27.5. skaičiuojamos kainos.

28. Vandens tiekėjo veiklos efektyvumo, sąnaudų pagrįstumo ir teikiamų paslaugų kokybės rodikliai skaičiuojami ir vertinami atliekant lyginamąją analizę, t. y. lyginant

vandens tiekėjo veiklą su kitais atitinkamai tiekėjų grupei priklausančiais vandens tiekėjais bei sudarant ilgalaikį veiklos ir plėtros planą. Lyginamosios analizės rodiklius skaičiuoja Komisija, vadovaudamasi Komisijos patvirtintu Lyginamosios analizės aprašu. Komisijos apskaičiuoti atitinkamos geriamojo vandens tiekėjų grupės lyginamosios analizės rodikliai skelbiami viešai. Šie rodikliai yra pagrindas geriamojo vandens tiekėjo veiklos efektyvumo užduotims, sąnaudoms ir teikiamų paslaugų kokybės rodikliams nustatyti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainų skaičiavimo metu. Komisija, įvertindama esamą padėtį ir atsižvelgdama į prioritetines šalies vandens ūkio plėtros kryptis, gali keisti veiklos efektyvumo ir teikiamų paslaugų kokybės rodiklius.

29. Veiklos ir plėtros plano sudarymas:

29.1. veiklos ir plėtros planas ? sudedamoji pajamų ir sąnaudų nustatymo dalis. Šis planas turi būti sudaromas kainos galiojimo laikotarpiui;

29.2. veiklos ir plėtros planui įgyvendinti naudojamos šios lėšos:

29.2.1. lėšos nusidėvėjusiam ilgalaikiam turtui atstatyti;

29.2.2. pelnas;

29.2.3. paskolos;

29.2.4. įvairių fondų lėšos ir subsidijos;

29.3. vandens tiekėjai veiklos ir plėtros plano vykdymui turi pasirinkti optimalius lėšų šaltinius, sąlygojančius mažiausią kapitalo kainą, atsižvelgus į galimybę gauti finansavimo lėšas;

29.4. veiklos ir plėtros planas turi būti suderintas su savivaldybėmis;

29.5. vandens tiekėjo veiklos ir plėtros plano vykdymo ataskaita už einamąjį reguliavimo periodą pateikiama Komisijai kartu su prašymu derinti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainas. Jei veiklos ir plėtros planas nebuvo įvykdytas ar įvykdytas neviseškai, Komisija, atsižvelgusi į veiklos ir plėtros plano vykdymo vertinimo kriterijus (pardavimai, vartotojų ir abonentų skaičius, būtinios sąnaudos) ir į motyvuotus vandens tiekėjo paaiškinimus, nustatydamas pardavimo, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainas naujam reguliavimo periodui, turi teisę įvertinti neįvykdytų priemonių įtaką kainai ir ją koreguoti.

30. Pardavimo veiklos, geriamojo vandens ir nuotekų tvarkymo planinių apimčių skaičiavimas:

30.1. apskaičiuojamas įvadinių ir butuose įrengtų apskaitos prietaisų skaičius;

30.2. planuojamas patiekti į tinklus geriamojo vandens kiekis ir planuojamų sutvarkyti nuotekų kiekis skaičiuojamas prie planuojamo parduoti vandens ir nuotekų kiekio pridėjus leistinas netektis vandens tinkluose ir daugiabučių namų tinkluose bei infiltraciją į nuotekų tinklus;

30.3. suskaičiuojamas planuojamas parduoti geriamojo vandens kiekis ir planuojamas sutvarkyti nuotekų kiekis:

30.3.1. abonentams ir individualių namų gyventojams planuojamas parduoti geriamojo vandens ir nuotekų kiekis nustatomas pagal faktinius bazinių metų pardavimus (pagal atsiskaitymo vietose įrengtų apskaitos prietaisų rodmenis), įvertinus apimčių padidėjimą dėl veiklos plane numatomų įvykdyti investicijų;

30.3.2. daugiabučių namų gyventojams, kurie atsiskaito su geriamojo vandens tiekėju pagal namo butuose esančių apskaitos prietaisų rodmenis, planuojamas parduoti geriamojo vandens ir nuotekų kiekis apskaičiuojamas pagal faktinius bazinių metų pardavimus (pagal namo įvadinių apskaitos prietaisų rodmenis), įvertinus apimčių padidėjimą dėl veiklos plane numatomų įvykdyti investicijų, atėmus faktines, tačiau ne didesnes kaip 10 proc., leistinas geriamojo vandens netektis daugiabučių namų tinkluose, susidarancias dėl geriamojo vandens apskaitos prietaisų paklaidų. Daugiabučiuose namuose, kuriuose įrengta nuotolinio duomenų nuskaitymo ir perdavimo sistema, minėtos netektys negali būti didesnės kaip 5 proc.;

30.3.3. daugiabučių namų vartotojams, kurie atsiskaito su geriamojo vandens tiekėju pagal namo įvadinio apskaitos prietaiso rodmenis, planuojamas parduoti geriamojo vandens ir

nuotekų kiekis apskaičiuojamas pagal faktinius bazinių metų pardavimus (pagal namo įvadinį apskaitos prietaisų rodmenis), įvertinus apimčių padidėjimą dėl veiklos plane numatomų įvykdyti investicijų;

30.3.4. paslaugų gavėjams, kuriems teikiama nuotekų tvarkymo paslauga, vežant nuotekas mobiliosiomis transporto priemonėmis, išvežamų nuotekų kiekiai apskaitomi pagal nuotekų paėmimo vietose fiksuotus kiekius;

30.4. planuojamų netekčių vandentiekio (?) tinkluose leistinus kiekius koreguoja Komisija, atsižvelgdama į faktines netektis, tačiau ne didesnes negu 20 proc. Nuotekų tinkluose infiltracija turi būti ne didesnė nei 20 proc., o esant mišriai kanalizacijai – ne didesnė nei 35 proc. Komisija, atsižvelgusi į veiklos ir plėtros planą, turi teisę vandens tiekėjams nustatyti užduotis netektims vandens tinkluose ir infiltracijai nuotekų tinkluose mažinti.

31. Būtinųjų sąnaudų skaičiavimas:

31.1. pardavimo, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų būtinųjų sąnaudų skaičiavimai pateikiami 2–22 prieduose. Kitų teikiamų paslaugų, nepriskiriamų pagrindinei veiklai, t. y. geriamojo vandens tiekimui ir nuotekų tvarkymui bei finansinės veiklos sąnaudos apskaičiuojamos pagal 23 ir 24 priedus. Nustatant geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo būtinąsias sąnaudas iš lentelės „Finansinės veiklos sąnaudos“ pridedamos palūkanos už į geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo ūkius investuotas paskolas;

31.2. būtiniosios sąnaudos skaičiuojamos įvertinus bazinių metų faktines būtinąsias sąnaudas, priežastis, lėmusias šių sąnaudų pasikeitimą, sąnaudų pasikeitimą dėl veiklos ir plėtros plane numatytų priemonių įgyvendinimo, energetikos išteklių, medžiagų kainų ir mokesčių pokyčius bei nustatytas veiklos efektyvumo užduotis pagal lyginamąją analizę;

31.3. apskaičiuojamos būtiniosios pardavimo sąnaudos. Šios sąnaudos susideda iš pardavimo tarnybos sąnaudų;

31.4. apskaičiuojamos būtiniosios geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų sąnaudos:

$$BS = ? TS_b + ? NS_b + ? IVS_b + M + I, \text{ (tūkst. Lt)} \quad (1),$$

kur TS_b ? tiesioginės kiekvienos veiklos sąnaudos;

NS_b ? kiekvienai veiklai priskirtos netiesioginės sąnaudos;

IVS_b ? kiekvienai veiklai (technologiniam procesui) priskirtos vandens tiekėjo administracinės veiklos sąnaudos;

M ? mokesčiai;

I ? palūkanos, mokamos už banko suteiktus kreditus investicijoms.

31.4.1. apskaičiuojamos kiekvienos veiklos tiesioginės sąnaudos (TS_b) ir mokesčiai, kurie susidaro atliekant konkrečią veiklą ir gali būti įskaičiuotos tik į konkretaus objekto eksploatavimo sąnaudas;

31.4.2. apskaičiuojamos (be pardavimų sąnaudų) netiesioginės sąnaudos (NS), t. y. tokios, kurios negali būti tiesiogiai priskirtos konkrečiai veiklai ir kurios paskirstomos veikloms proporcingai pagal jų tiesiogines darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudas (gauname NS_b), t. y. aptarnavimo paslaugas teikiančių padalinių (mechaninių, remonto ir kt. cechų) sąnaudos;

31.4.3. apskaičiuojamos (be pardavimų sąnaudų) administracinės veiklos sąnaudos bei mokesčiai (IVS) ir paskirstomos veikloms proporcingai pagal jų tiesiogines darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudas (gauname IVS_b). Veiklos sąnaudos skaičiuojamos atsižvelgus į atitinkamos geriamojo vandens tiekėjų grupės lyginamosios analizės rodiklius;

31.5. pardavimo, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo būtiniosios sąnaudos apskaičiuojamos vadovaujantis šiomis nuostatomis:

31.5.1. žaliavos ir medžiagos, atsarginės dalys, mažaverčiai instrumentai, specialieji drabužiai ir kitas inventorių, sąnaudos apskaitos prietaisams tikrinti ir eksploatuoti, draudimo įmokų sąnaudos, sąnaudos už kitų įmonių suteiktas transporto, laboratorines, ryšių, remonto ir kitas paslaugas, nuomos, informacijos apdorojimo, piniginių operacijų atlikimo bei kitos sąnaudos, nurodytos norminiuose teisės aktuose, skaičiuojamos įvertinus bazinių metų faktines sąnaudas, sąnaudų pasikeitimą dėl veiklos ir plėtros plane numatytų priemonių įgyvendinimo ir atitinkamos geriamojo vandens tiekėjų grupės lyginamosios analizės rodiklius;

31.5.2. ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos kainų nustatymui skaičiuojamos nuo tiekėjo balanse esančio atitinkamos veiklos ataskaitinio laikotarpio reguliuojamo turto vertės pagal Komisijos nustatytas nusidėvėjimo normas, taikant tiesiogiai proporcingą nusidėvėjimo metodą (Metodikos 26 priedas). Reguluojamo turto verte nusidėvėjimui skaičiuoti nepripažįstamas su pardavimo, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimo veikla nesusijęs, nenaudojamas, esantis atsargose, užkonservuotas turtas, nebaigta statyba, ilgalaikio turto perkainojimo rezultatai, taip pat už subsidijas, dotacijas, Europos Sąjungos struktūrinių ir kitų fondų lėšas įsigytas turtas bei kitas eksploatuojamas, tačiau įmonės balanse nesantis, turtas. Apskaitos prietaisų butuose nusidėvėjimo sąnaudos skaičiuojamos nuo apskaitos prietaisų pradinės vertės, taikant ne trumpesnę, kaip apskaitos prietaisų metrologinės patikros galiojimo metų skaičiaus, nusidėvėjimo normatyvą;

31.5.3. darbo užmokesčio sąnaudos skaičiuojamos atsižvelgus į atitinkamai veiklai priskirtą darbuotojų skaičių, darbuotojų skaičiaus pasikeitimą dėl veiklos ir plėtros plane numatytų priemonių įgyvendinimo ir į lyginamosios analizės rodiklius. Darbuotojų skaičius ribojamas Lyginamosios analizės apraše nustatytu rodikliu. Metinis darbo užmokesčio fondas skaičiuojamas atitinkamos veiklos darbuotojų skaičių padauginus iš darbuotojų vidutinio darbo užmokesčio. Vidutinis geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimo veiklos darbuotojų darbo užmokestis apskaičiuojamas atsižvelgus į Lietuvos statistikos departamento skelbiamus vidutinius atlyginimus savivaldybėse. Kai geriamojo vandens tiekėjo darbuotojų skaičius yra mažesnis už atitinkamos geriamojo vandens tiekėjų grupės siektinus lyginamosios analizės rodiklius, tiekėjo darbuotojų vidutinis darbo užmokestis gali būti didesnis už tiekėjų grupės vidutinį darbo užmokestį, tačiau darbo užmokesčio fondas neturi viršyti sumos, suskaičiuotos siektiną darbuotojų skaičių padauginus iš atitinkamos tiekėjų grupės vidutinio darbo užmokesčio;

31.5.4. įmokos socialiniam draudimui bei garantiniam fondui skaičiuojamos teisės aktų nustatyta tvarka;

31.5.5. palūkanos skaičiuojamos už investicijoms suteiktus banko kreditus konkrečioms veiklos sritims, atsižvelgus į ataskaitinio laikotarpio pabaigoje galiojančių paskolų sutarčių sąlygas. Būtinosiomis palūkanų sąnaudomis pripažįstamos palūkanų sąnaudos, mokamos už įsipareigojimus, kurių suma neviršija 70 proc. vandens tiekėjo ataskaitinio laikotarpio balanse rodomos turto vertės, pagal panaudą eksploatuojamo turto atveju – vandens tiekėjo valdomo (eksploatuojamo) turto vertės. Palūkanų normos dydis ribojamas paskutinio mėnesio prieš kainų projekto pateikimą Komisijai Lietuvos banko paskelbtomis nefinansinėms korporacijoms suteiktų naujų paskolų, priklausomai nuo jų trukmės, palūkanų normomis;

31.5.6. sąnaudos mokesčiams už valstybinius gamtos išteklius, už aplinkos teršimą, žemę bei turto mokesčius skaičiuojamos teisės aktų nustatyta tvarka;

31.5.7. elektros energijos sąnaudos skaičiuojamos pagal galiojančias kainas, planuojamus jų pokyčius ir siektinus lyginamosios analizės rodiklius;

31.6. apskaičiuojamos ir atskiriamos kitų mokamų paslaugų sąnaudos, kurios į geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sąnaudas neįtraukiamos. Kitos veiklos (išskyrus ilgalaikio turto perleidimo pelną ir trumpalaikio turto pardavimo pajamas bei

sąnaudas) leistinas pelningumas yra 5 proc. Kitos veiklos pelningumas tikslinamas, koreguojant Kitos veiklos sąnaudas. Jeigu faktinės Kitos veiklos sąnaudos yra mažesnės už suskaičiuotas su 5 proc. pelningumu, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo būtiniosios sąnaudos mažinamos faktinių ir suskaičiuotų Kitos veiklos sąnaudų skirtumu;

31.7. kiti vandens tiekėjai, vykdantys ne tik geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo veiklą, skaičiuoja tik su vandens tiekimu ir nuotekų tvarkymu susijusias sąnaudas.

32. Normatyvinio pelno skaičiavimas:

32.1. normatyvinis pelnas skaičiuojamas atskirai pardavimo, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimo veikloms;

32.2. normatyvinis pelnas skaičiuojamas nuo atskiros veiklos būtinųjų sąnaudų, taikant 5 proc. pelno normą, atskaičius pelno mokestį.

VII. KAINŲ SKAIČIAVIMAS

33. Kainos nustatomos Metodikos 19 punkte nurodytoms veikloms.

34. Būtiniosios kiekvienos veiklos pajamos (**BP**), t. y. būtiniosios sąnaudos kartu su nustatytu normatyvinio pelno dydžiu, priskirti konkrečiai veiklai, apskaičiuojamos pagal priklausomybę:

$$\mathbf{BP} = \mathbf{BS} + \mathbf{IP}, \text{ (tūkst. Lt)} \quad (2),$$

kur **IP** – normatyvinis pelnas, priskirtas konkrečiai veiklai.

35. Pardavimo kainos skaičiavimas:

35.1. pardavimo veiklos kainos skaičiuojamos vartotojams vienam butui (vartotojui) (**PK_{db}**, **PK_{di}**), o individualiam namui (vartotojui) (**PK_{ig}**) ir abonentams vienam apskaitos prietaisui (**PK_{is}**). Apskaitos prietaisai skirstomi į šias grupes:

- individualių gyvenamųjų namų apskaitos prietaisai;
- daugiabučių gyvenamųjų namų įvadiniai apskaitos prietaisai;
- butuose esantieji apskaitos prietaisai;
- abonentų apskaitos prietaisai.

Suskaičiuojamos kiekvienos grupės apskaitos prietaisų nusidėvėjimo (**AP**) sąnaudos. Likusios Pardavimo veiklos sąnaudos (remonto darbų ir medžiagų, darbo užmokesčio ir socialinio draudimo, pardavimų tarnybos turto nusidėvėjimo, elektros ir šilumos energijos, paslaugų pagal sutartis ir kitos) suskaičiuojamos kiekvienai grupei proporcingai apskaitos prietaisų nusidėvėjimo sąnaudoms;

35.1.1. pardavimo kainos skaičiavimas vienam individualaus namo apskaitos prietaisui (**PK_{ig}**):

$$\mathbf{PK}_{ig} = \frac{\mathbf{AP}_{in} + \mathbf{PS}_{in} + \mathbf{IP}_{in}}{\mathbf{IN}_{sk} \times 12}, \text{ (Lt/apskaitos prietaisui per mėn.)} \quad (3),$$

kur **AP_{in}** – individualių gyvenamųjų namų įrengtų ir planuojamų įrengti apskaitos prietaisų nusidėvėjimo sąnaudos;

PS_{in} – pardavimo veiklos sąnaudų dalis, proporcingai suskaičiuota individualių namų apskaitos prietaisų nusidėvėjimo sąnaudoms;

IP_{in} – normatyvinio pelno dalis, suskaičiuota pardavimo veiklai, kai vanduo apskaitomas individualaus gyvenamojo namo įvade;

IN_{sk} – individualiuose gyvenamuosiuose namuose įrengtų ir planuojamų įrengti apskaitos prietaisų skaičius.

Pardavimo kaina individualiam namui diferencijuojama pagal individualiuose namuose esančių apskaitos prietaisų nuosavybę. Tais atvejais, kai apskaitos prietaisas individualiame name yra vartotojo nuosavybė, skaičiuojant pardavimo kainą, apskaitos prietaisų amortizacinių atskaitymų ir eksploatacijos sąnaudos į kainą netraukiamos;

35.1.2. pardavimo kainos suskaičiavimas daugiabučio namo butui (vartotojui), kai už paslaugas atsiskaitoma pagal butuose įrengtų apskaitos prietaisų rodmenis (**PK_{db}**):

$$PK_{db} = \frac{(AP_{di} + PS_{di}) + (AP_{db} + PS_{db}) + IP_{db}}{B_{sk} \times 12}, (Lt/m\acute{e}n.) \quad (4),$$

kur **AP_{di}** – daugiabučių gyvenamųjų namų įrengtos ir planuojamos įrengti įvadinės apskaitos nusidėvėjimo sąnaudos;

AP_{db} – butuose įrengtų ir planuojamų įrengti apskaitos prietaisų nusidėvėjimo sąnaudos;

PS_{di}, **PS_{db}** – pardavimo veiklos sąnaudų dalis, proporcingai suskaičiuota daugiabučių namų įvadinės apskaitos prietaisų ir apskaitos prietaisų, esančių butuose, nusidėvėjimo sąnaudoms;

IP_{db} – normatyvinio pelno dalis, suskaičiuota pardavimo veiklai, kai už paslaugas atsiskaitoma pagal butuose įrengtų apskaitos prietaisų rodmenis;

B_{sk} – butų skaičius (vartotojų).

Pardavimo kaina daugiabučio namo butui (vartotojui), kai už paslaugas atsiskaitoma pagal butuose įrengtų apskaitos prietaisų rodmenis, diferencijuojama pagal butuose esančių apskaitos prietaisų nuosavybę. Tais atvejais, kai apskaitos prietaisas bute yra vartotojo nuosavybė, skaičiuojant pardavimo kainą, apskaitos prietaisų amortizacinių atskaitymų ir eksploatacijos sąnaudos į kainą netraukiamos;

35.1.3. pardavimo kainos skaičiavimas daugiabučiam namui, kai už paslaugas atsiskaitoma pagal įvadinės namo apskaitos prietaisų rodmenis (**PK_{di}**):

$$PK_{di} = \frac{AP_{di} + PS_{di} + IP_{di}}{ND_{sk} \times 12}, (Lt/m\acute{e}n.) \quad (5),$$

kur **IP_{di}** – pelno dalis, suskaičiuota pardavimo veiklai, kai už paslaugas atsiskaitoma pagal įvadinės namo apskaitos prietaisų rodmenis;

ND_{sk} – daugiabučių namų skaičius;

35.1.4. vidutinės pardavimo kainos skaičiavimas vienam abonentui apskaitos prietaisui (**PK_{as}**):

$$PK_{as} = \frac{AP_{as} + PS_{as} + IP_{as}}{A_{sk} \times 12}, (Lt/apskaitos\ prietaisui\ per\ m\acute{e}n.) \quad (6),$$

kur **AP_{as}** – įvadinės apskaitos nusidėvėjimo sąnaudos;

PS_{as} – pardavimo veiklos sąnaudų dalis, proporcingai suskaičiuota įvadinės apskaitos prietaisų nusidėvėjimo sąnaudoms;

IP_{as} – normatyvinio pelno dalis, suskaičiuota pardavimo veiklai, kai vanduo apskaitomas abonentui įvade;

A_{sk} – apskaitos prietaisų skaičius.

36. Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainos skaičiavimas:

36.1. Geriamojo vandens tiekimo kaina nustatoma vadovaujantis nuostata, kad vandens tiekėjui turi būti padengtos būtinosios vandens gavybos, ruošimo ir pristatymo vartotojams sąnaudos.

36.2. Nuotekų tvarkymo kaina nustatoma vadovaujantis nuostata, kad vandens tiekėjui turi būti padengtos būtinosios nuotekų surinkimo, valymo ir dumblo tvarkymo sąnaudos ir mokestis už taršą. Būtinosios nuotekų tvarkymo sąnaudos mažinamos pajamų, gautų už padidėjusią ir specifinę taršą, suma.

36.3. Konkretiems abonentams, kurių nuotekos yra padidėjusios ir (arba) specifinės taršos, vadovaujantis Komisijos patvirtintu Nuotekų valymo kainos už padidėjusią ir specifinę taršą skaičiavimo tvarkos aprašu, skaičiuojama papildoma padidėjusios ir specifinės taršos kaina.

36.4. Kainos (**K**) skaičiuojamos pagal priklausomybę:

$$K = \frac{BP}{Q}, (\text{Lt/m}^3) \quad (7),$$

kur Q – bendras parduoto vandens ar nuotekų kiekis.

36.5. Kaina K_v^s sezoniniams abonentams nustatoma padauginus apskaičiuotą vidutinę kainą iš sezoniškumo koeficiento, įvertinančio sezono metu suvartojamo vandens kiekį:

$$K_v^s = K_v * k_s, (\text{tūkst. Lt}) \quad (8),$$

kur k_s – sezoniškumo koeficientas, $k_s = 1 + a_s$;

a_s – sezoniniams abonentams parduoto vandens ir viso parduoto per tą patį laikotarpį vandens kiekio santykis.

VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

37. Asmenys, pažeidę Metodikos reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

38. Komisijos veiksmai ar neveikimas, įgyvendinant Metodiką, gali būti skundžiami Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka ir sąlygomis.
